

PATVIRTINTA  
Alytaus Dainavos progimnazijos  
direktoriaus 201 m. rugpjūčio d.  
įsakymu Nr.

## POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus Dainavos progimnazijos poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams, pritaroms Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268.

2. Aprašu siekiama padėti Alytaus Dainavos progimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo progimnazijoje sąlygas.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

**Draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti progimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos.

**Netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

**Poveikio priemonė** – Progimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

**Pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

**Ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovujamasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (Žin., 2007, Nr. 80-3214; 2010, Nr. 157-7969), Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias

medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 2 d. nutarimu Nr. 437 (Žin., 2002, Nr. 35-1305; 2007, Nr. 107-4379), Progimnazijos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-579 (Žin., 2011, Nr. 45-2121), Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-941 (Žin., 2004, 100-3729; 2011, Nr. 99-4675), Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 (Žin., 2011, Nr. 88-4220), Pedagoginių psichologinių tarnybų darbo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1396 (Žin., 2011, Nr. 97-4600), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-1462 „Dėl teisės pažeidimų, mokyklos nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos“ (Žin., 2004, Nr. 145-5281) ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

## II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Progimnazijos darbuotojas, esant Apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

- 7.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;
- 7.2. iškviešti Progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą atstovą;
- 7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
- 7.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Taikant Apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias, aplinkybes.

9. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai mokytojas yra išnaudojas visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, vesti individualūs pokalbiai su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų, dalyvaujant klasės auklėtojiui, kuratoriui, kreiptasi pagalbos į socialinį pedagogą, psichologą ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Progimnazijos tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama šiuose dokumentuose nustatyta tvarka.

10. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę Progimnazijos darbuotojas nedelsiant informuoja Progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vienas iš jų. Progimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, esant būtinybei, informuoja savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrių ir (ar) teritorinės policijos įstaigą.

11. Mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir savo veiksmus, Progimnazijos darbuotojas privalo fiksuoti raštu, paaiškinat kodėl taip buvo padaryta. Raštą pateikia Progimnazijos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

### III. UGDYMO SI VIETOS PAKEITIMAS

12. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.

13. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas kito Progimnazijos vadovo paskirto asmens arba mokiniui teikiama reikiama švietimo pagalba.

14. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei, kaip ši sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei.

### IV. MOKYKLOS VADOVO AR JO ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

15. Progimnazijos darbuotojas gali išskviesti Progimnazijos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

16. Progimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes.

### V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

17. Jeigu Progimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, Progimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja progimnazijos vadovą arba jo įgaliotą asmenį.

18. Progimnazijos darbuotojas ir (ar) Progimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

19. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Progimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – Progimnazijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

20. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į ugdymo įstaigą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

21. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo išskviesti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Mokyklos vadovo paskirto Mokyklos darbuotojo.

### VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

22. Progimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

22.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

22.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Progimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

22.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

22.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius progimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

22.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką.

23. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

23.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

23.2. mokinį vedant už rankos;

23.3. guodžiant mokinį;

23.4. pasveikinant mokinį;

23.5. padedant neįgaliam mokiniui;

23.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

23.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

23.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

23.9. teikiant pirmąją pagalbą.

24. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

24.1. naudojami kaip bausmė;

24.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

24.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

24.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

25. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

26. Progimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

27. Progimnazijos darbuotojai turi būti susipažinę su pagrįstu fizinių veiksmų taikymo galimybėmis, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksmų naudojimą.

## VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28. Poveikio priemonių taikymo sąlygos ir tvarką numatytos Progimnazijos vidaus darbo tvarkos taisyklėse, mokinio elgesio taisyklėse, mokymo sutartyje ir (ar) kituose Progimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

29. Progimnazija supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų su Progimnazijos dokumentais (jų pakeitimais), kuriuose numatytos poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų taikymo sąlygomis ir tvarka.

30. Progimnazijos darbuotojai susipažinę su poveikio priemonių taikymo galimybėmis.

31. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo privalu nuodugnai ir operatyviai išnagrinėti teisės aktų ir Progimnazijos veiklą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka.

32. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Progimnazija įsipareigoja informuoti kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.